

۱۴

شیمی درمانی بدون تهوع

برخی درمان‌های دارویی حین و بعد از شیمی درمانی می‌تواند از عوارض شیمی درمانی پیشگیری کند

با راه اندازی سامانه تصفیه آب آشامیدنی با استفاده

از فناوری نانو در شهر استان کرمان، به زودی خواهیم شنید

آب کرمان؛ چه گوارا!

۱۵

صنعت ابریشم گرفتار در پيله بی توجهی

۱۶

زندگی

سه شنبه ۲۵ تیر ۱۳۹۸ :: شماره ۵۴۳۲

info@jamejamonline.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۱۴۷

معتاد-کارتن خواب

مهتراتی از تهران:

حضور افراد معتاد و کارتن خواب در منطقه ۱۶ و حوالی بیمارستان بهارلو باعث وحشت مردم شده است.

مسافرکش - تاکسی

اشرفی از تهران:

چرا مسوولان تاکسیرانی و انتظامی با رانندگان پلاک شهرستان که اقدام به مسافرکشی می‌کنند برخورد نمی‌کنند؟ کار برای تاکسیداران واقعا سخت شده است.

نان- نابسامانی

کولوند از تهران:

کاهش کیفیت پخت نان، کاهش وزن خمیر نان، گران شدن مواد اولیه و در نتیجه آن گران کردن قیمت نان توسط نانوایان فراگیر شده و متأسفانه دولت نیز هیچ واکنشی به این موارد نشان نمی‌دهد.

جنوب شهر- تفریح

قمصری از تهران:

نبود امکانات تفریحی مناسب و استاندارد و کمبود پارک در جنوب پایتخت یکی از معضلات اصلی ساکنان این مناطق است.

پایانه شرق- ترافیک

مددی از تهران:

چه زمانی پایانه جدید شرق احداث و راه اندازی می‌شود؟ ترافیک سنگین در پایانه فعلی روز به روز درحال افزایش است.

معلول - کار

میلانی از ماکو:

معلولی جسمی - حرکتی و جویای کار هستم. با وجود داشتن مدرک دانشگاهی و انگیزه فراوان برای کار و در حالی از نهادهای مختلف نامه معرفی و توصیه دارم، حتی منطقه آزاد ماکو حاضر به کارگیری من نیست.

جوابیه

در پی درج پیامی در ۶ تیر ۱۳۹۸ با عنوان «مترو ساعت» مشاور و مدیرعامل و مدیر ارتباطات و امور بین الملل متروی تهران و حومه با ارسال نمایی اعلام کرد: برنامه ریزی حرکت قطارهای اکسپرس براساس آمار مسافران ساعات مختلف و طبق الگوی تقاضای سفر شکل می‌گیرد و به صورت دائم و مستمر پیش می‌شود. گفتنی است که در حال حاضر استقبال مسافران پس از ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه در خط ۵ مترو کم بوده و قطارها به صورت نرمال تکمیل نمی‌شوند، لذا برقراری قطارهای تندروی خط پنج در ساعات پایانی فعالیت مترو امکان پذیر نیست.

عکس: ایسنا

جام جم به مناسبت «روز بهزیستی و تامین اجتماعی» چالش‌های گریبانگیر سازمان بهزیستی کشور را در طول ۴ دهه فعالیت این سازمان بررسی می‌کند

تلاش برای به زیستن

دود سازمان‌های دیگر در چشمان بهزیستی

روند رو به رشد ابتلا به آسیب‌هایی همچون اعتیاد، طلاق و کار کودکان باعث شده در سال‌های اخیر جملاتی با مضمون لزوم برنامه‌ریزی برای رفع آسیب‌های اجتماعی بسیار بیشتر از قبل جای خود را در ادبیات مسوولان کشور باز کند. به همین دلیل در این سال‌ها در کنار نهادهای حمایتی مثل سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره)، نهادهای بسیار دیگری نیز روی بحث آسیب‌های اجتماعی تمرکز کرده‌اند و همین مساله باعث شده است امروزه در برنامه‌ریزی‌های کلان کشور به این حوزه با نگاهی بسیار ویژه‌تر از گذشته توجه شود. اما تمرکز دستگاه‌های مختلف روی آسیب‌های اجتماعی، معایبی را نیز به همراه داشته است. از جمله این که سبب شده برای رفع بسیاری از این آسیب‌ها، متولیان چندگانه در قانون پیش‌بینی شود. معضلی که از نظر فرید براتی سده، معاون مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد سازمان بهزیستی دود آن به چشم سازمان متبوع او رفته است.

براتی سده درباره علت این مساله به جام‌جم توضیح می‌دهد: در سال‌های اخیر وظایف زیادی به بهزیستی محول شده، اما نه بوجه و نیروی کافی برای انجام این وظایف به بهزیستی داده شده و نه اختیارات اجرایی به این سازمان واگذار شده. به همین دلیل، اضافه شدن هرچه بیشتر مسوولیت‌های بهزیستی، تنها فایده‌ای برای این سازمان نداشته، بلکه بار بیشتری را نیز بر دوش آن افزوده است. معاون مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد سازمان بهزیستی همچنین معتقد است وقتی برای رسیدگی به یک آسیب اجتماعی خاص، در متن قانون چند دستگاه به عنوان متولی تعیین می‌شود، پاسخگویی در برابر عمل به قانون نیز از سوی همه این نهادها به حاشیه می‌رود. او در این زمینه پیشنهاد قانون برای تاسیس مراکز ماده ۱۶ یعنی محل‌های نگهداری از معتادان متجاهر را مثال می‌زند و می‌گوید: در قانون برنامه ششم توسعه کشور، تأسیس و مدیریت این مراکز به شهرداری‌ها یا سازمان بهزیستی واگذار شده است. اما وقتی از شهرداری‌ها درباره کمبود مراکز ماده ۱۶ سوال می‌شود، آنها می‌توانند براساس متن قانون توپ را در زمین سازمان بهزیستی بیندازند و وقتی سازمان بهزیستی در این باره مورد سوال قرار می‌گیرد، مسوولان آن می‌توانند ادعا کنند تا وقتی شهرداری‌ها در این زمینه پایش نگذارند، آنها نیز به تنهایی توان حل این مساله را ندارند. براتی سده تأکید دارد که این مشکل نه فقط در مساله معتادان متجاهر بلکه در موضوعات دیگری مثل کودکان کار و خیابانی، زنان سرپرست خانوار، بیماران روانی مزمن و بسیاری از دیگر موضوعات مربوط به سازمان بهزیستی نیز وجود دارد. بنابراین از نظر او یکی از مهم‌ترین مشکلات این سازمان، همپوشانی وظایف آن با دیگر دستگاه‌های حاکمیتی فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی است. مشکلی که باعث انجام اقدامات موازی از سوی این سازمان و دستگاه‌های دیگر شده است و می‌تواند سیاست‌گذاران کشور را تعیین متولیان مشخص برای انواع آسیب‌های اجتماعی، از موازی‌کاری‌هایی که امروز چرخ حرکت نهادهای اجتماعی را کند کرده است، جلوگیری کند.

پررنگ در قانون، کمرنگ در سیاست‌گذاری

در کنار قانون تشکیل سازمان بهزیستی که سال ۵۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، در طول ۴۰ سال گذشته، قوانین بسیار دیگری نیز درباره مسائل مربوط به بهزیستی تصویب شده که هر کدام تکالیف متعددی را بر دوش این سازمان قرار داده است. مقرراتی مثل قانون حمایت از حقوق معلولان، قانون ساماندهی کودکان خیابانی، قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست، قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست و قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر که باعث شده مجموعه قوانین مربوط به سازمان بهزیستی به کتابی قطور تبدیل شود. اما حسن موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در گفت‌وگو با جام‌جم تأکید دارد با این که مقررات این حوزه جامعیت لازم را دارد، اما خود مساله تعدد قوانین همواره یکی از چالش‌های اصلی سازمان بهزیستی در طول سال‌های فعالیت آن بوده است. چراکه هر کدام از این قوانین وظایفی را بر عهده سازمان بهزیستی قرار داده و فعالیت‌هایی را برای آن تعریف کرده است. آن قدر که به گفته موسوی چلک، کار به جایی رسیده است که بر اساس آخرین آمار سازمان بهزیستی، امروزه در قوانین کشور ۱۸۹ فعالیت و برنامه برای این سازمان تعیین شده است. رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران البته معتقد است این حجم از فعالیت‌ها، همان‌طور که به چالشی برای سازمان بهزیستی تبدیل شده است، فرصتی ویژه را نیز برای این سازمان ایجاد می‌کند؛ به این نحو که بهزیستی امروز به عنوان متولی اصلی سلامت اجتماعی کشور، به همان صورت که باید در قبال انجام وظایف تعیین شده پاسخگو باشد، همان قدر هم حق دارد در عرصه سیاست‌گذاری کلان اجتماعی کشور نیز نقش ایفا کند.

اما به گفته موسوی چلک، اکنون بهزیستی در ساختار سیاست‌گذاری اجتماعی کشور، نقش کمرنگی دارد؛ از این رو، او به دولتمردان توصیه می‌کند که با اتخاذ تدابیر درست، فضا را برای حضور بیشتر سازمان بهزیستی در تدوین سیاست‌گذاری‌های کلان باز کنند و از دانش متخصصان این سازمان در راستای تدوین برنامه‌ها و لایحه قانونی بیشتر بهره‌مند شوند.

کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست، زنان سرپرست خانوار، افراد دچار معلولیت، قربانیان مواد مخدر، سالمندان نیازمند، بیماران روانی مزمن، کودکان کار و خیابان و در مجموع، همه آسیب‌دیدگان اجتماعی و افراد در معرض آسیب؛ این لیست بلندبالایی از گروه‌های هدف سازمان بهزیستی کشور است که از بدو تشکیل آن در سال ۱۳۵۹ تا امروز حمایت، توانبخشی و بازپروری آنها به این سازمان واگذار شده است. نهادی که حجم بالای فعالیت‌هایش آن را به یکی از بزرگ‌ترین دستگاه‌های اجتماعی کشور تبدیل کرده و باعث شده این سازمان همواره برای انجام مأموریت‌های گسترده و متنوع خود با چالش‌های بسیاری مواجه باشد. اما با توجه به نوع وظایف محوله به سازمان بهزیستی، همواره مسوولیت‌های این سازمان به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با بسیاری از دستگاه‌های اجتماعی و امنیتی کشور همپوشانی داشته است؛ موضوعی که از نظر بسیاری از مددکاران اجتماعی، موجب ایجاد موازی‌کاری بین بهزیستی و بعضی از نهادهای شده و این سازمان را برای عمل به وظایف خود با مشکل مواجه کرده است.

از سویی دیگر، گسترش آسیب‌های اجتماعی در سال‌های اخیر سبب شده جمعیت مددجویان سازمان بهزیستی روز به روز بیشتر شود. این در حالی است که در این سال‌ها دولت به دلیل مشکلات اقتصادی نتوانسته بود چه، امکانات و نیروهای متخصص مورد نیاز این سازمان را متناسب با بالا رفتن تعداد مددجویان آن بیشتر کند. این موارد فقط بخشی از مشکلاتی است که روند حرکت سازمان بهزیستی را برای رسیدن به اهداف تعیین شده کند کرده و اگر قرار باشد به مشکلات ساختاری و مدیریتی و کمبودهای این سازمان در همه ۴۰ سال گذشته اشاره شود، خود مثنوی هفتادمن کاغذ می‌شود. اما بد نیست امروز که در تقویم رسمی کشور به عنوان «روز بهزیستی و تأمین اجتماعی» نامگذاری شده، با چند نفر از مددکاران اجتماعی و پیشکسوتان این سازمان گفت‌وگو کنیم و برگ‌هایی از این مثنوی را ورق بزنیم.

بهزیستی در تنگنای بودجه، نیرو و امکانات

«وقتی یک دستگاه با کمبود بودجه، امکانات و نیروهای متخصص مواجه است، نمی‌توان توقع داشت که بتواند به نحو مطلوب به وظایفش عمل کند.» این خلاصه صحبت‌های مصطفی اقلیما، رئیس انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران در گفت‌وگو با جام‌جم، درباره مشکلاتی است که امروزه سازمان بهزیستی با آن دست و پنجه نرم می‌کند.

او معتقد است با افزایش افراد مبتلا به انواع آسیب‌های اجتماعی در کشور، روز به روز تعداد مددجویان سازمان بهزیستی و در نتیجه، هزینه‌های تحمیلی بر این سازمان بیشتر می‌شود. بالا رفتن هزینه‌ها نیز خود به مشکلات بودجه‌ای سازمان بهزیستی دامن می‌زند و به کارگیری نیروهای متخصص بیشتر را برای این سازمان سخت‌تر می‌کند.

اما طبیعی است که هرچقدر جمعیت گروه‌های هدف سازمان بهزیستی، از کودکان بی‌سرپرست گرفته تا افراد دچار معلولیت و مصرف‌کنندگان مواد مخدر بیشتر شود، نیاز این دستگاه نیز به نیروهای متخصص افزایش پیدا می‌کند، مساله‌ای که به گفته اقلیما باعث شده در تنگنای اقتصادی کنونی، مدیران سازمان بهزیستی را با چالشی دشوار در نهاد تحت مدیریت خود مواجه کند.

رئیس انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران در این باره به مساله کودکان کار و خیابان اشاره می‌کند و می‌گوید: سازمان بهزیستی در سراسر کشور، هیچ مکانی را با امکانات کافی برای نگهداری از کودکان کار، توانمندسازی و کمک به جامعه‌پذیری آنها در اختیار ندارد. از این رو، نمی‌توان از این سازمان انتظار داشت که در این زمینه کار زیربنایی انجام دهد و همین موضوع باعث می‌شود همه طرح‌های مربوط به کودکان کار و خیابان به جمع‌آوری آنها و تحویل این افراد به خانواده‌هایشان و در نهایت، بازگشت دوباره این کودکان به جامعه محدود شود. اقلیما البته تأکید دارد که با وجود همه مشکلات اقتصادی کشور، دولت هنوز می‌تواند سازمان بهزیستی را برای رسیدگی به گروه‌های هدف خود یاری دهد. او در این زمینه به دولت پیشنهاد می‌دهد که با درپیش گرفتن اصلاح رویکردهای همه نهادهای حمایتی کشور، در درجه اول از پرداخت بودجه‌های کلان به بعضی از نهادهای حمایتی بی‌ثمر جلوگیری کند و در درجه دوم به جای پرداخت مستمری مداوم به مددجویان بهزیستی با دیگر نهادهای حمایتی مثل کمیته امداد امام خمینی (ره)، با به‌کارگیری نیروهای متخصص به ریشه‌یابی علل درگیر شدن یک فرد به آسیب‌های اجتماعی بپردازد.

رئیس انجمن علمی مددکاری اجتماعی ایران توضیح می‌دهد که حل زیرساختی آسیب‌های اجتماعی به جای پرداخت مستمری مداوم باعث می‌شود تعداد کمتری از اقشار آسیب‌پذیر جامعه دست به دامان نهادهای حمایتی گوناگون مثل سازمان بهزیستی شوند و در نتیجه تا حدی از هزینه‌های این سازمان کاسته شود.

پادداشت:
دکتر همایون
هاشمی
نماینده مجلس

بهزیستی

نیازمند اصلاح ساختار

سازمان بهزیستی از معدود دستگاه‌هایی در کشور است که در ۴۰ سال گذشته، فراتر از وظایف تعیین شده به مأموریت‌های محوله عمل کرده است و در این زمینه نمره قبولی را کسب می‌کند، اما با توجه به انبوه تجارب به دست آمده از چهار دهه فعالیت این سازمان، بهتر است سیاستگذاران کشور به سمت تبیین رویکردهای جدیدتر و دقیق‌تر براساس نیازهای روز جامعه برای سازمان بهزیستی حرکت کنند و مخصوصاً به لحاظ تقویت بنیه منابع انسانی و تأمین بودجه کافی، به این نهاد توجه بیشتری داشته باشند.

البته درباره نیروهایی که امروز در سازمان بهزیستی فعالیت می‌کنند، به جرات می‌توان گفت چون بیشتر این افراد در گوران مشکلات این سازمان آیدیده شده‌اند، می‌توانند با دقت نظر بالایی به وظایف سازمانی خود عمل کنند. اما چون بهزیستی نهادی است که با اقشار آسیب‌دیده جامعه ارتباط دارد، نیاز است که این سازمان برای ارائه خدمات مطلوب نیروهای ورزیده و کارآزموده بیشتری داشته باشد. به همین دلیل، به هیچ وجه نباید اجازه دهیم بهزیستی از نظر منابع انسانی تحلیل رود. اما متأسفانه اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری سازمان بهزیستی را به لحاظ نیروهای انسانی متخصص دچار ضعف کرده است. با این حال نباید این نکته را نیز فراموش کرد که بهزیستی در سال‌های اخیر جزو سازمان‌های پیشرو در برون‌سپاری بخش‌های تصدی‌گری بوده است که ادامه این روند می‌تواند تا حدی مشکل سازمان بهزیستی را برای به‌کارگیری نیروهای متخصص در مأموریت‌های گوناگون مرتفع کند.

همچنین یکی از مسائلی که در سال‌های اخیر سازمان بهزیستی را با مشکلاتی مواجه کرده، تنوع مأموریت‌های محوله به این سازمان است که متأسفانه روز به روز گسترده‌تری آن نیز افزوده می‌شود، به نحوی که امروز بهزیستی به متولی کارهای روی زمین مانده حکومت برای رفع آسیب‌های اجتماعی مختلف تبدیل شده است. به عنوان مثال براساس قانون، متولی اصلی حوزه اعتیاد، ستاد مبارزه با مواد مخدر است و فقط وظایف اندکی در این زمینه به سازمان بهزیستی واگذار شده. اما اکنون یکی از عمده‌ترین دستگاه‌هایی که در حوزه پیشگیری، درمان و بازتوانی معتادان نقش آفرینی می‌کند، همین سازمان بهزیستی است.

اما در مجموع، به نظر می‌رسد برای این که بهزیستی بتواند به وظایف تعیین شده خود بهتر عمل کند، این سازمان در کنار افزایش بودجه و تقویت منابع انسانی، به طور جدی به اصلاح ساختار نیز نیاز دارد. مهم‌ترین گام در این زمینه نیز این است که حاکمیت سازمان بهزیستی را از ذیل مجموعه وزارت رفاه خارج کند و به جایگاه معاونت رئیس‌جمهور ارتقا دهد. در این صورت اختیارات سازمان بهزیستی برای انجام مأموریت‌ها نیز بیشتر می‌شود و در نتیجه، این سازمان می‌تواند با قدرت بیشتری به وظایف تعیین شده‌اش جامعه عمل بپوشاند.